

Izboljšanje pogojev in standardov reje

Ukrep Dobrobit živali iz Programa razvoja podeželja 2014 –2020 se bo tudi v letu 2019 izvajal v treh operacijah, in sicer za govedo, drobnico in prašiče.

Alberta Zorko, KGZS

alberta.zorko@kgzs.si

V okviru Programa razvoja podeželja RS 2014–2020 se lahko upravičenci tudi v letu 2019 vključijo v ukrep dobrobiti živali (v nadaljevanju DŽ). Tudi letos se bo ukrep izvajal v treh operacijah, in sicer za govedo, drobnico in prašiče. Nacionalni predpis, ki predstavlja zakonsko podlago za uveljavitev zahtevka, je Uredba o ukrepu dobrobiti živali iz programa razvoja podeželja RS za obdobje 2014–2020 za leto 2019, ki je bila objavljena v Uradnem listu RS št. 81/18.

Glavni cilj ukrepa je izboljšanje pogojev reje, tako standardov za krmo, namestitev, pašo ter s tem tudi počutje domačih živali. Dobrobit živali vključuje zdravje, dobro počutje ter vrsti naravno vedenje, kar pripomore k preprečevanju bolečin, strahu ali tesnobe pri živalih. Takšna reja pomeni dodano vrednost mesu in mesnim izdelkom ter mleku in mlečnim izdelkom. Tako vzrejeno meso in prirejeno mleko bi moralo dosegati boljšo ceno na trgu.

Pogoji za vstop v ukrep DŽ

Upravičenec oziroma nosilec kmetijskega gospodarstva, ki uveljavlja plačila za ukrep DŽ, mora na celotnem kmetijskem gospodarstvu upoštevati pravila iz predpisa, ki ureja navzkrižno skladnost. Zahtevke za operacije DŽ – govedo, DŽ – prašiči in DŽ – drobnica lahko vložijo nosilci kmetijskih gospodarstev, ki so aktivni kmetje, se vključijo v eno ali več operacij DŽ ter izpolnjujejo vse ostale pogoje iz Uredbe. Ukrep DŽ je prostovoljen. Zahtevke upravičenci vložijo hkrati z vlaganjem zbirnih vlog za leto 2019. Upravičenec mora najpozneje do 15. decembra 2019 opraviti tudi usposabljanje s področja ukrepa DŽ v obsegu najmanj štirih pedagoških ur.

Operacija DŽ – drobnica

Za pridobitev plačil za DŽ – drobnica mora upravičenec izvajati pašo drobnice. Paša drobnice se lahko izvaja na kmetijskih površinah kmetijskega gospodarstva upravičenca in na planini oziroma skupnem pašniku drugega nosilca kmetijskega gospodarstva. Upravičenec mora na dan vnosa zahtevka za DŽ – drobnica rediti najmanj takšno število drobnice, za katero bo izvajal pašo, kot ustreza 2 GVŽ drobnice.

Poleg zgoraj navedenih pogojev mora nosilec pri izvajanju operacije DŽ – drobnica zadostiti tudi naslednjim zahtevam:

- drobnica se mora pasti neprekinjeno najmanj 210 dni ali 180 dni na KMG, ki so razvrščena v območje s krajšo vegetacijsko dobo v času od 15. marca do 30. novembra 2019. KMG je razvrščeno v območje s krajšo vegetacijsko dobo, če ima na dan 21. februarja 2019 v RKG več kot 50 % GERK-ov z vrsto rabe 1300, 1320 in 1222,
- potrebno je zatiranje notranjih zajedavcev na podlagi predhodne koprološke analize,
- potrebno je voditi predpisan dnevnik paše,
- potrebno je ažurno voditi tudi register drobnice na kmetijskem gospodarstvu v skladu s predpisi, ki ureja identifikacijo in registracijo drobnice.

Začetka obdobja paše ni mogoče uveljavljati pred datumom vnosa zahtevka, zato rejce opozarjamo, da se odločijo za vnos zbirne vloge in zahtevka DŽ – drobnica čim prej oziroma najpozneje do vključno 3. maja 2019, da bodo lahko zagotavljali obvezno obdobje paše 210 dni. Izjema so KMG, ki morajo zagotavljati 180 dni paše. Prav tako mora biti za vse živali, za katere upravičenec uveljavlja zahtevek, znan podatek o mesecu in letu rojstva živali, tudi za tiste živali, ki so prišle na kmetijsko gospodarstvo iz drugega kmetijskega gospodarstva (urejen register drobnice na KMG).

Eden izmed pogojev za izvajanje operacije DŽ – drobnica je tudi koprološka analiza in tretiranje živali na podlagi rezultatov koprološke analize. Koprološka analiza mora biti opravljena pred začetkom paše v letu vlaganja zahtevka. Za koprološko analizo se vzame najmanj en skupen vzorec blata za vsakih sto živali. Tretiranje živali proti notranjim zajedavcem se izvede na podlagi pozitivnih rezultatov koprološke analize in strokovne presoje veterinarja, kar mora biti razvidno iz dnevnika veterinarskih opravil. Če veterinarska stroka oceni, da tretiranje ni potrebno, mora le-to biti razvidno iz dnevnika veterinarskih opravil.

Plačilo za operacijo DŽ – drobnica se dodeli za ovne, starejše od enega leta, in ovce, ki so starejše od enega leta oziroma so že jagnile, ter kozle, starejše od enega leta, in koze, ki so starejše od enega leta oziroma so že jarile.

Višina plačila je vezana na GVŽ in znaša 27,60 EUR/GVŽ.

Operacija DŽ – govedo

Nekaj novosti Uredba prinaša tudi že ustaljeni operaciji DŽ – govedo. Koprološka analiza mora biti opravljena pred začetkom paše v letu vlaganja zahtevka. Za koprološko analizo se vzame najmanj en skupen vzorec blata za vsakih 20 govedih ne glede na kategorijo govedih. Tretiranje živali proti notranjim zajedavcem se izvede na podlagi pozitivnih rezultatov koprološke analize in strokovne presoje veterinarja, kar mora biti razvidno iz dnevnika veterinarskih opravil. Če veterinarska stroka oceni, da tretiranje ni potrebno, mora le-to biti razvidno iz dnevnika veterinarskih opravil.

Uredba nadalje določa, da rejcem v primeru pogina živali zaradi bolezni ali če žival zapusti KMG zaradi prodaje ali oddaje v zakol, umika zahtevka ni več potrebno pisno sporočiti agenciji, kot je bilo to potrebno v preteklih letih. Potrebno je le pravočasno sporočiti premik živali v CRG, kar se šteje za pisni umik zahtevka za posamezno žival.

Za živali, za katere nosilec KMG uveljavlja operacijo DŽ – govedo, morajo biti izpolnjene tudi vse zahteve identifikacije in registracije govedi. Če bodo pri živalih, za katere se uveljavlja zahtevek, ugotovljena neskladja, le-te ne bodo upravičene do plačila, hkrati pa bodo upoštevane še v izračunu znižanja plačil.

Uredba tako za operacijo DŽ – govedo kot operacijo DŽ – drobnica določa tudi popolno prepoved ali omejitev paše na ekološko pomembnih območjih. Paša ni dovoljena do 30. maja na GERKU ali delu GERKA, če le-ta leži znotraj ekološko pomembnega območja posebnih traviščnih habitatov. Prav tako se paša ne dovoljuje do 10. junija in do 20. junija na GERKU ali delu GERKA, če le-ta leži znotraj ekološko pomembnega območja posebnih traviščnih habitatov. Paša se ne sme izvajati tudi v obdobju od 15. junija do 15. septembra na GERKU ali delu GERKA, ki leži znotraj pomembnega območja traviščnih habitatov metuljev.

Popolna prepoved paše velja na GERKU ali delu GERKA, če le-ta leži znotraj ekološko pomembnega območja, kjer je paša prepovedana. Prilagamo tudi povezavo, kjer so točno določena območja, kjer paša ni dovoljena ali celo prepovedana <file:///C:/Users/azorko.KGZS/Downloads/2018-01-3963-p4.pdf>.

Plačilo se dodeli za govedo, mlajše od šestih mesecev, govedo od šestih mesecev do dveh let in govedo, starejše od dveh let.

Višina plačila je vezana na GVŽ in znaša 53,40 evra na GVŽ.

Operacija DŽ – prašičereja

Upravičenec, ki uveljavlja plačilo za operacijo DŽ – prašiči, mora imeti izdelan program dobrobiti živali. Na dan izdelave programa DŽ mora upravičenec na posameznem gospodarstvu, za katero uveljavlja operacijo DŽ – prašiči, rediti 10 ali več plemenskih svinj oziroma plemenskih mladic, če uveljavlja zahteve za plemenske svinje in plemenske mladice, 50 ali več tekačev, če uveljavlja zahteve za tekače in vstopni pogoj iz prejšnjega besedila ni izpolnjen, 50 ali več prašičev pitancev, če uveljavlja zahteve za prašiče pitance.

Za KMG oz. za G-MID-e, na katerih je bil program DŽ izdelan že za leto 2018, morajo biti pregledi gospodarstva, vnos podatkov v CRPš, posodobitev programa DŽ izvedeni najpozneje do 25. februarja 2019. Opozarjamo vas, da je bilo potrebno s sporočanjem staleža začeti že s 1. januarjem 2019, ko je bilo po novem treba poleg števila plemenskih svinj, plemenskih mladic, tekačev in prašičev pitancev sporočiti še število sesnih pujskov. Podatki o staležu prašičev na dan 1. februar, sporočeni v CRPš v skladu s predpisom, ki ureja ukrep DŽ, se morajo ujemanjati s podatki o staležu prašičev na dan 1. februar, ki so sporočeni v CRPš na

podlagi predpisa, ki ureja Evidenco imetnikov rejnih živali in Evidenco rejnih živali. Uporaba krmne mešanice, ki vsebuje najmanj 8 % vlaknine v suhi snovi, ni več upravičena do plačila. Zdaj zahteva vključuje le dodatno ponudbo strukturne voluminozne krme.

Višina plačila za izvajanje posamezne zahteve za operacijo DŽ – prašiči letno znaša:

za plemenske svinje in mladice:

- zahteva za skupinsko rejo z izpustom: 61,77 evra na GVŽ,
- zahteva za 10 odstotkov večjo neovirano talno površino na žival v skupinskih boksih glede na površino, določeno s predpisom, ki ureja zaščito rejnih živali: 129,62 evra na GVŽ,
- zahteva za dodatno ponudbo strukturne voluminozne krme: 48,30 evra na GVŽ,

za plemenske svinje:

- zahteva za toplotno ugodje plemenskih svinj in sesnih pujskov: 25,64 evra na GVŽ,
- zahteva za kirurško kastracijo sesnih pujskov moškega spola z uporabo anestezije oziroma analgezije: 17,10 evra na GVŽ,

za tekače: zahteva za 10 odstotkov večjo neovirano talno površino na žival v skupinskih boksih glede na površino, določeno s predpisom, ki ureja zaščito rejnih živali: 36,70 evra na GVŽ,

za pitance:

- zahteva za 10 odstotkov večjo neovirano talno površino na žival v skupinskih boksih glede na površino, določeno s predpisom, ki ureja zaščito rejnih živali: 36,70 evra na GVŽ,
- zahteva za skupinsko rejo z izpustom: 33,83 evra na GVŽ.

Dodatne informacije glede izvajanja ukrepa dobrobit živali v letu 2019 lahko rejci dobite na območnih kmetijsko-gozdarskih zavodih, ki delujejo v okviru Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije.